

จดหมายข่าว (E-Newsletter):

The Agricultural Economics Society of Thailand Under Royal Patronage (AEST)

สมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 ประจำเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม 2566

แนวทางการปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรการทางกฎหมาย เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโคเนื้อในประเทศไทย

สุวรรณฯ สายรวมญาติ¹
ศุภรัช ศรีวิวัฒน์²

ภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคขุนเพื่อเป็นอาชีพหลักด้วยการสนับสนุนการรวมกลุ่มการเลี้ยงและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อ ทำให้ปริมาณการผลิตโคเนื้อในช่วงปี พ.ศ. 2561-2566 เพิ่มสูงขึ้น โดยปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโคเนื้อ 9.4 ล้านตัว เป็นโคเนื้อที่นำเข้าจากประเทศเมียนมาร์ประมาณ 0.5 ล้านตัว จำนวนโคเนื้อเข้าเชือดเฉลี่ยปีละ 1.2 ล้านตัว ราคาเฉลี่ยโคขุนลูกผสมพันธุ์บุราห์มัน 95.90 บาทต่อกิโลกรัม ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย 6.29 บาทต่อกิโลกรัม ผลตอบแทนดังกล่าวถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีส่งผลให้จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ผลิตโคเนื้อเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนครัวเรือนผลิตโคเนื้อทั้งสิ้น 0.74 ล้านครัวเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 0.79 ล้านครัวเรือนในปี พ.ศ. 2563 อย่างไรก็ตามในช่วงปี 2564 การผลิตโคเนื้อของไทยลดลงเหลือประมาณ 0.78 ล้านตัว อันเนื่องมาจากการอุบัติเหตุของโรคล้มปัสสินในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คาดว่าปี 2566 แนวโน้มนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์จะเพิ่มขึ้นเนื่องจากปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโคภายในประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 1.565 ล้านตัว ขณะที่การส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2566)

การรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในรูปแบบของสหกรณ์จึงเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างการผลิตและการตลาดให้เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมโคเนื้อของไทย ทั้งยังช่วยขับเคลื่อนประเทศภายใต้แนวคิดแบบจำลองเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569 เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันการผลิตโคเนื้อให้ได้มาตรฐานและคุณภาพเป็นที่ยอมรับ หากภาครัฐต้องการสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรผู้ผลิตโคเนื้อให้มีศักยภาพการผลิตเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ จำเป็นที่จะต้องศึกษาข้อกำหนด กฎระเบียบ และมาตรการทางกฎหมายที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งนโยบายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของภาครัฐ เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎ ระเบียบ และมาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์โคเนื้อให้พร้อมในการแข่งขันและการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโคเนื้อในประเทศไทยได้ในอนาคต

¹ และ ² คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโคเนื้อในประเทศไทย สนับสนุนทุนวิจัยโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2565

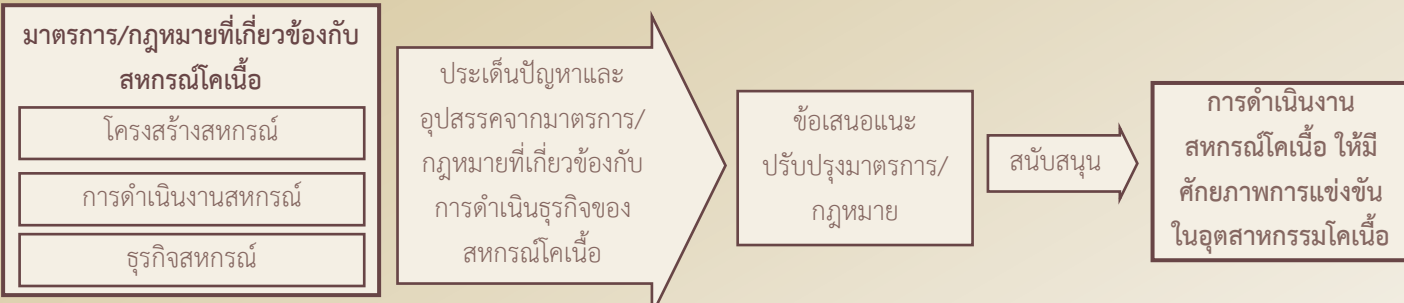
** ขอขอบคุณ ผศ.ดร. สุวรรณฯ สายรวมญาติ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้จัดเตรียมข้อมูลดังกล่าวขึ้นเป็นจดหมายข่าว (e-newsletter) และขอขอบคุณภาพประกอบจากทางอินเทอร์เน็ต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมาตรการ ในการการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโคเนื้อมีชีวิตในประเทศไทย

กรอบแนวคิด

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการภายใต้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 รวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ เพื่อการผลิตโคเนื้อคุณภาพตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยจะศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โคเนื้อ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานนำมาสู่ข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ผลิตโคเนื้อที่มีคุณภาพได้ดียิ่ง (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โคเนื้อ โดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ เช่น เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 45 ราย โดยตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสังเกต แล้วจัดประชุมกลุ่มผู้ใช้กฎหมายและกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในการการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโคเนื้อมีชีวิตในประเทศไทย

ผลการศึกษา

กฎหมายสหกรณ์ไทยกำหนดเชิงเนื้อหาเพียงวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ตามมาตรา 33 ที่ให้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ โดยภาครัฐเข้ามำกำหนดนโยบายด้านการสหกรณ์ ผ่านการกำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาการสหกรณ์ในประเทศไทย

ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากภาครัฐ โดยทำหน้าที่ด้านการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ องค์กรก็ตาม กฎหมายไม่ได้กำหนดกรอบวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของการสหกรณ์ในประเทศไทยไว้อย่างชัดเจน ซึ่งแต่ละสหกรณ์จะมีแนวทางข้อบังคับในการดำเนินงาน โดยจะอยู่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดจากนายทะเบียนตามอำนาจของกฎหมายที่ให้ไว้

ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย สหกรณ์โคเนื้อจึงทำหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุนทั้งด้านการผลิตและการตลาดให้แก่สมาชิกผู้ผลิตโคเนื้อ โดยจัดหาและจำหน่ายปัจจัยการผลิต ให้การช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก และรวบรวมโคมีชีวิต บางสหกรณ์โคเนื้อขยายธุรกิจรวบรวมโคมีชีวิตปลายน้ำจากสมาชิกแล้วจำหน่ายให้กับคู่ค้าทางธุรกิจซึ่งมีทั้งสหกรณ์และเอกชนที่รับซื้อโคมีชีวิต มีธุรกิจโรงแปรรูปเพื่อชำแหละและตัดแต่งเนื้อโคแล้วจำหน่ายเป็นเนื้อโคสด ขณะที่บางสหกรณ์ทำธุรกิจรวบรวมจรรยาตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำโดยเพิ่มธุรกิจด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายเนื้อโคในรูปแบบต่างๆ ทั้งแบบ B2C และ B2B และมีธุรกิจบริการร้านอาหาร ดังนั้นการดำเนินงานของสหกรณ์โคเนื้อแต่ละแห่งจึงมีความหลากหลายกันไปตามธุรกิจของสหกรณ์

ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 - พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 - พระราชบัญญัติสัตว์สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 - พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 - พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร 2551 - พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 - พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545

ภาพที่ 2 การดำเนินงานของสหกรณ์โคเนื้อและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
ที่มา: จากการศึกษา

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์โคเนื้อ

- ### ด้านการผลิต
- 1) ภาครัฐควรสานต่อนโยบายส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตโคเนื้อของกรมปศุสัตว์ให้มีความต่อเนื่อง โดยเน้นการเพิ่มจำนวนแม่โคคุณภาพที่ได้รับการรับรองสายพันธุ์โดยสหกรณ์โคเนื้อ โดยกรมปศุสัตว์ควรร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เพื่อให้ทำหน้าที่อาสาปศุสัตว์คอยติดตามผลการผสมเทียมและจัดทำฐานข้อมูลโค
 - 2) พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับตลอดห่วงโซ่การผลิตโคขุนคุณภาพ โดยกรมปศุสัตว์ต้องเร่งขึ้นทะเบียน (NID) โคเนื้อมีชีวิตทุกตัวและปรับปรุงคุณภาพเบอร์หูให้มีความคงทนสะดวกต่อการใช้งาน ควรเชื่อมต่อกับระบบการขึ้นทะเบียนโคแบบดิจิทัล ช่วยลดขั้นตอนด้านเอกสารในการเคลื่อนย้ายโคมีชีวิต ช่วยลดภาระของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ท้องถิ่นทั้งด้านเวลาและกำลังคน อีกทั้งกรมปศุสัตว์ควรร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และมหาวิทยาลัย เร่งพัฒนาและส่งเสริมให้มีการใช้ระบบ IoT มาใช้ในการจัดการฟาร์ม ซึ่งกรมปศุสัตว์ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการพัฒนาระบบและดูแลระบบเพื่อให้การบริการมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
 - 3) เพื่อให้ได้เนื้อโคที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานจำเป็นต้องผลิตโคปลายน้ำให้ได้คุณภาพสม่ำเสมอและมาตรฐานเดียวกัน รัฐบาลควรส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์ที่มีศักยภาพปรับปรุงคอกกลางให้ได้มาตรฐาน GAP โดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและระยะพักชำระเงินต้นในช่วงปีแรก เพื่อให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารจัดการฟาร์ม
 - 4) การจัดทำมาตรฐาน GAP และ GFM สำหรับฟาร์มโคเนื้อ ควรพิจารณาตามขนาดฟาร์ม ตามจำนวนโคขุน และเป้าหมายในการดำเนินกิจการ เช่น ฟาร์มโคเนื้อขนาดใหญ่และฟาร์มโคเนื้อที่ส่งออกควรบังคับให้ขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP เป็นต้น
 - 5) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตโคเนื้อ เพื่อให้สมาชิกที่เป็นเกษตรกรรายย่อยและมีเงินทุนน้อยเน้นการผลิตโคต้นน้ำและโคกลางน้ำสายพันธุ์ที่ได้รับการรับรองพันธุ์ ส่งต่อไปกับสมาชิกสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชนที่เน้นการผลิตโคปลายน้ำและมีธุรกิจจำหน่ายเนื้อโค โดยปรับแก้กฎหมายให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเป็นสมาชิกสหกรณ์เครือข่ายได้ในรูปแบบสมาชิกสมทบประเภทนิติบุคคล และมีการปันผลตามขนาดการดำเนินงานของธุรกิจ

ด้านการค้า

1) ส่งเสริมการสร้างเอกลักษณ์การผลิตโคขุนคุณภาพ ภายใต้แบรนด์สหกรณ์ โดยเป็นนโยบายระดับจังหวัดสนับสนุนให้สหกรณ์โคนม ร่วมมือกับหอการค้าจังหวัดในพื้นที่ส่งเสริมการใช้เนื้อโคจากโคขุนที่สมาชิกสหกรณ์ผลิตได้ และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รับรู้ของประชาชนเพื่อกระตุ้นการบริโภคเนื้อโคที่ผลิตในจังหวัด

2) เพิ่มศักยภาพการผลิตโคและระบบโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่การผลิตโคขุนคุณภาพ และควบคุม ป้องกัน และเฝ้าระวังโรคเป้าหมายในชายแดน ทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายโคมีชีวิต ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกิด ‘คอมพาร์ทเมนต์’ โคนม ซึ่งกรมปศุสัตว์สามารถร่วมมือกับสหกรณ์ในจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียงที่มีด่านชายแดนที่มีการนำเข้าและส่งออกโคเนื้อมีชีวิต มีกระบวนการตรวจสอบรับรองที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลเพื่อกำหนดเขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อยและโรคสัตว์อื่นที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขทางการค้าที่มีประสิทธิภาพ

3) เนื่องจากโรงฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐาน GMP ของสหกรณ์มีน้อย จำเป็นต้องปรับปรุงโรงฆ่าของสหกรณ์ที่มีอยู่ให้ได้มาตรฐาน ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนเงินทุนหรือจัดหาสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยและมีระยะเวลาผ่อนชำระคืนเพียงพอที่จะไม่เป็นภาระของสหกรณ์ หรือนำร่องโรงฆ่าสัตว์เคลื่อนที่ดังเช่นประเทศออสเตรเลีย

ด้านการบริหารจัดการสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และ สหกรณ์โคนม ร่วมจัดทำคู่มือระบบบัญชีเฉพาะสำหรับสหกรณ์โคนม เพื่อให้การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์โคนมเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีความเข้าใจตรงกันทั้งผู้ตรวจสอบบัญชีและผู้จัดทำบัญชีสหกรณ์ แล้วถ่ายทอดให้กับบุคลากรของสหกรณ์ผ่านอบรมการทำบัญชี การคำนวณต้นทุนสินค้าประเภทโคนม และผลิตภัณฑ์แปรรูปเนื้อโค อย่างต่อเนื่อง

เงื่อนไขและข้อจำกัดของกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อ

ดำเนินงานของสหกรณ์โคนม

เงื่อนไขและข้อจำกัดของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการปัจจุบันที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โคนม ที่ควรได้รับการแก้ไข ประกอบด้วย

1. พระราชบัญญัติสหกรณ์ มาตรา 33/1 เรื่อง การคุณสมบัติสมาชิกสมทบ ตามประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของสมาชิกสมทบกับสหกรณ์หรือสมาชิกสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์โคนมไม่สามารถรับเกษตรกรที่อยู่นอกเขตแดนดำเนินงานเข้าเป็นสมาชิกสมทบได้ตามข้อบังคับที่มีอยู่เดิมของสหกรณ์ กฎหมายข้อนี้จึงเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 40 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ”

2. กฎหมายเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ในปัจจุบันมีความล้าสมัยต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โคนม ซึ่งในปัจจุบันได้มีการแก้ไขสถานการณ์โดยการออกระเบียบชั่วคราวเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเพื่อให้สหกรณ์โคนมดำเนินงานไปได้เพียงชั่วคราวเท่านั้น

3. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 มาตรา 33 แบ่งประเภทสหกรณ์ออกเป็น 7 ประเภท โดยมีมาตรการเดียวกันในการดำเนินการเดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติการดำเนินการสหกรณ์แต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกันตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์กับสหกรณ์การเกษตร

4. พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร: การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม โดยอาศัยมาตรา 5 มาตรา 15 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 กฎหมายกำหนดให้บุคลากร: การจัดการฟาร์มมีสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนมกำกับดูแลด้านสุขภาพโคนม ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 อุปสรรคสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายข้อนี้ คือ จำนวนสัตวแพทย์มีไม่เพียงพอต่อการให้บริการและดูแลจัดการฟาร์มมาตรฐาน GAP

5. พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 ให้อำนาจแก่สัตวบาลวิชาชีพในการผลิตสัตว์เลี้ยงและการดูแลจัดการฟาร์มให้สัตว์คุณภาพและมีความปลอดภัย แต่ไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์ ซึ่งกฎหมายมิได้มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคเนื้อในส่วนของคุณลักษณะ จึงควรกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างสองวิชาชีพให้ชัดเจน

6. กระบวนการขออนุญาตในการจัดตั้งฟาร์มโคเนื้อ มีกฎหมาย 3 ฉบับ เริ่มจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคต้องขออนุญาตตั้งฟาร์มจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากทว่าแต่ละท้องถิ่นมีการกำหนดระเบียบวิธีการยื่นขออนุญาตจัดตั้งฟาร์มแตกต่างกัน และการออกใบอนุญาตขึ้นอยู่กับอำนาจดุลยพินิจของผู้บริหารท้องถิ่นก่อให้เกิดความเลื่อมล้ำในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

7. พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 เป็นกฎหมายอาญา บังคับใช้โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กำหนดให้ “สัตว์พาหนะ” หมายความว่า ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ ลา ซึ่งได้ทำหรือต้องทำตัวรูปพรรณ แต่ปัจจุบัน โค กระบือ เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคกฎหมายฉบับนี้จึงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

8. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 กำหนดโคเนื้อที่มีอายุมากกว่า 4 เดือนทุกตัวต้องมีเครื่องหมายประจำตัว กฎหมายนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการโซ่อุปทานโคเนื้อ สมควรกำหนดให้โคทุกตัวให้มีทะเบียนโดยจัดทำตั้งแต่โคแรกเกิด

เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์โคนเนื้อ ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายให้มีบทบาทที่ยืดหยุ่น ไม่เคร่งครัดจนเกินไป และต้องยกเลิกหลักการบางประการเพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ โดยอาศัยมาตรา 77 วรรคหนึ่ง ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งการการศึกษาพบว่า ส่วนหนึ่งของปัญหาและอุปสรรคเกิดจากความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีหลายฉบับและมีหน่วยงานบังคับใช้หลายหน่วยงาน จึงควรรวมไว้ในกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งหรือเพียงหน่วยงานหนึ่ง โดยหน่วยงานที่เหมาะสมในการกำกับดูแลโคเนื้อ คือ กรมปศุสัตว์

แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขที่เป็นอุปสรรค มี 2 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 ปรับปรุงประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติ เป็นวิธีที่รวดเร็วและง่ายที่สุด โดยแก้ไขกฎหมายที่เพิ่มเติมยกเลิก ปรับปรุง ในส่วนของกฎหมายลำดับรองจากพระราชบัญญัติซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท เช่น ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือประกาศกรมปศุสัตว์ โดยการเพิ่มเติม ปรับปรุง แก้ไขใด ๆ ในรูปแบบประกาศต้องไม่ขัดกับกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ

แนวทางที่ 2 แก้ไขกฎหมายแม่บท เช่น (1) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (2) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และ (3) พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 เป็นต้น ทั้งนี้ ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ต้องลดการให้อำนาจแก่นายทะเบียนสหกรณ์ในบางประการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโคเนื้อของไทยได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2565. สถานการณ์สินค้าเกษตรและแนวโน้ม ปี 2566.
2. สุวรรณฯ สายรวมญาติ และศุภรัช ศรีวิวัฒน์. 2566. โครงการวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโคนเนื้อในประเทศไทย สนับสนุนทุนวิจัยโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)